

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7CoCsp/5/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119211036
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8119211036.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Filakovského a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobcov: 1. C. H., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v X. č. XXX a 2. D. H., nar. XX.XX.XXXX, bývajúceho v X. č. XXX, právne zastúpených Q.. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom vo Svidníku, na ul. Sovietskych hrdinov č. 163/66, proti žalovanému: Slovenská sporiteľňa, a.s., so sídlom v Bratislave, na ul. Tomášikovej č. 48, IČO: 00 151 653, právne zastúpenému Advokátska kancelária Mária Grochová a partneri s.r.o., so sídlom v Košiciach, na ul. Bočnej č. 10, IČO: 36 863 017, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 793,93 eur a o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, o odvolaniach strán sporu proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 08.04.2020 č.k. 29Csp 135/2019-69 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Prešov zo dňa 27.11.2020 č.k. 29Csp 135/2019-195 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok v spojení s opravným uznesením vo výroku o určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky a vo výroku o priznaní náhrady trov konania žalobcom v 1. a 2. rade voči žalovanému.

Čo do zvyšku rozsudok v spojení s opravným uznesením zrušuje a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Žalobcom v 1. a 2. rade vo vzťahu k žalovanému sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom v spojení s opravným uznesením zamietol žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia, ako aj žalobu o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky v zmluve o splátkovom úvere vo vzťahu k spracovateľskému poplatku a poplatku za správu úveru. Ďalej určil, že zmluvná podmienka, podľa ktorej sa zmluvné strany dohodli, že ich vzájomné právne vzťahy sa budú podľa ust. § 262 Obchodného zákonníka spravovať podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka, je neprijateľná. Vo vzťahu k zamietavej časti priznal žalovanému voči žalobcom v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Žalobcom v 1. a 2. rade priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % a to vo vzťahu k vyhovujúcej časti.

2. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobcovia ako fyzické osoby - spotrebitelia uzatvorili so žalovaným dňa 16.11.2009 zmluvu o splátkovom úvere. Jej predmetom bolo poskytnutie úveru vo výške 6.000 eur. Podľa dojednania obsiahnutého v zmluve, vzájomné právne vzťahy zmluvných strán sa mali spravovať podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka. Podľa žalobcov v ich prospech došlo k vyplateniu úveru iba vo výške 5.877,22 eur po odpočítaní sumy spracovateľského poplatku, ktorý bol v zmysle zmluvného dojednania uhradený z prostriedkov úveru. V prospech žalovaného boli poukázané úhrady v celkovej výške 6.671,15 eur s tým, že posledná úhrada bola zrealizovaná dňa 08.10.2010 vo výške 5.781,48 eur.

3. Čo sa týka tvrdenia žalobcov o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru pre absenciu obligatórnej náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa ust. § 4 ods. 2 písm. e) zákona č. 258/2001 Z.z., s týmto sa prvoinštančný súd nestotožnil, keďže zmluva o splátkovom úvere obsahuje údaj o celkovej výške úveru. Súdny dvor Európskej únie vo veci C-377/14 výslovne uviedol, že článok 3 písm. l) a článok 10 ods. 2 Smernice 2008/48/ES ako bod I. Prílohy I. tejto Smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že celková výška úveru a výška čerpania úveru označuje celkovú sumu, ktorá bola daná k dispozícii spotrebiteľovi, čo vylučuje sumy, ktoré si poskytovateľ úveru účtuje na úhradu nákladov súvisiacich s predmetným úverom a ktoré nie sú tomuto spotrebiteľovi reálne vyplatené.

4. Z článku 30 Smernice 2008/48/ES vyplýva, že táto Smernica sa nevzťahuje na zmluvy o úvere, ktoré sú platné v čase nadobudnutia účinnosti vnútroštátnych opatrení prijatých od 12.05.2010. Je nesporné, že predmetná Smernica bola do právneho poriadku SR transponovaná až prijatím zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, teda sa nevzťahuje na zmluvy o spotrebiteľských úveroch uzatvorených na základe zák. č. 258/2001 Z.z. Z uvedeného dôvodu preto nie je možné v danom prípade aplikovať závery rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-377/14, ktorého obsahom je výklad Smernice 2008/48/ES.

5. V zmysle ust. § 4 ods. 2 písm. i) zák. č. 258/2001 Z.z., zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí musí obsahovať uvedenie výšky, počtu a termínov splátok istiny, úrokov a iných poplatkov s tým, že pokiaľ spotrebiteľský úver tieto náležitosti neobsahuje, v zmysle ust. § 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z.z. sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

6. Z dôvodu nedostatku tejto podstatnej náležitosti sa preto spotrebiteľský úver poskytnutý zo strany žalovaného žalobcom považuje za bezúročný a bez poplatkov a teda žalovanému vznikol iba nárok na zaplatenie istiny poskytnutého úveru. V danom prípade je zároveň vylúčená aplikácia rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-42/15 a s ním súvisiace rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a to preto, lebo ich obsahom je výklad Smernice 2008/48/ES, ktorej aplikácia je vylúčená.

7. Z predložených listín nesporne vyplýva, že žalovaný na základe úverovej zmluvy poskytol žalobcom úverové prostriedky po odpočítaní spracovateľského poplatku v celkovej výške 5.877,22 eur a žalobcovia v jeho prospech realizovali úhrady v celkovej výške 6.671,15 eur s tým, že poslednú úhradu poukázali dňa 08.10.2010 vo výške 5.781,48 eur. Žalobcovia by mali nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 793,93 eur. S poukazom na vznesenú námietku premlčania bolo potrebné sa zaoberať otázkou, či uvedený nárok žalobcov bol uplatnený v rámci subjektívnej, ako aj objektívnej premlčacej doby s poukazom na ust. § 107 Občianskeho zákonníka.

8. V posudzovanom prípade je rozhodujúcou otázkou, kedy začala plynúť subjektívna dvojročná premlčacia lehota. Za rozhodujúci pre začiatok jej plynutia treba považovať deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto ho získal. Nie je pritom rozhodujúce, že oprávnený mal možnosť sa potrebné skutočnosti dozvedieť už skôr. V danom prípade teda nie je podstatná a rozhodujúca okolnosť, kedy sa žalobca pri riadnej starostlivosti musel alebo mohol dozvedieť, že na jeho úkor došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia, ale je rozhodujúce, kedy sa o tejto okolnosti skutočne dozvedel.

9. Pri posudzovaní vedomosti žalobcov o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, v prospech koho k obohateniu došlo, treba z hľadiska ust. § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka vychádzať zo dňa, kedy splatili žalovanému úver, z ktorého požadovali vydanie bezdôvodného obohatenia pozostávajúceho zo splatených úrokov a poplatkov, a to bez ohľadu na skutočnosť, či skutočne vedeli o prípadnej bezúročnosti a bezpoplatkovosti predmetného úveru a o tom, že sa bezdôvodne žalovaný obohacuje.

10. Nie sú teda vôbec relevantné právne znalosti, teda nie je podstatné či žalobcovia vedeli o príslušnej právnej úprave alebo judikatúre súdov, a teda či boli subjektívne schopní posúdiť uvedené skutkové okolnosti. V danom prípade sa žalobcovia o skutkových okolnostiach bezdôvodného obohatenia dozvedeli najneskôr dňa 08.10.2010, kedy žalovanému zaplatili poslednú splátku úveru.

11. Tomuto zodpovedá aj ustálená rozhodovacia prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, zo záverov ktorej vyplýva, že pre posúdenie právnej otázky začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby

pri bezdôvodnom obohatení nie je rozhodujúca právna kvalifikácia, ale zistenie skutkového stavu, teda zistenie znalostí tých skutkových okolností, z ktorých je možné vyvodiť zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie. V predmetnej veci je zároveň vylúčená aplikácia 10-ročnej objektívnej lehoty pre úmyselné bezdôvodné obohatenie, a to s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 18.10.2018 vydané vo veci 1Cdo/238/2017. Z dôvodov uvedeného rozhodnutia vyplýva, že v uvedenej právnej veci odvolací súd konštatoval nepriamy úmysel žalovaného získať majetkový prospech bez právneho dôvodu na úkor žalobkyne s tým, že tento je daný určitými faktormi a okolnosťami, ktoré spočívajú v profesionálnosti a odbornosti žalovaného a v jeho dlhoročnom pôsobení na finančnom trhu.

12. Tu dovolací súd konštatoval, že samotné všeobecné skutočnosti o profesionálnom podnikateľskom postavení finančných subjektov v oblasti poskytovania úverov a doterajšia súdna prax týkajúca sa ochrany spotrebiteľov v obdobných prípadoch, samé o sebe nemôžu bez ďalšieho zakladať nepriamy úmysel nebankového subjektu (veriteľa). V danom prípade je nutné dôsledne skúmať vôľovú a vedomostnú zložku zavinenia aplikujúc analógiu podľa trestného práva hmotného pri právnom posúdení formy zavinenia, a to s dôrazom na čas konania protiprávneho úkonu, resp. získania neoprávneného majetkového prospechu.

13. Žaloby upravené v ust. § 137 písm. c) a d) C.s.p. nevylučujú žalobný návrh o neprijateľnosti zmluvnej podmienky v individuálnom spotrebiteľskom vzťahu v zmysle ustanovenia § 298 C.s.p. Zo samotného znenia ust. § 137 C.s.p. je možné vyvodiť nepochybný záver, že obsahuje iba demonštratívny výpočet žalôb. Aj zo znenia ust. § 298 C.s.p. vyplýva, že súd môže v rozsudku v spotrebiteľskom spore aj bez návrhu určiť, že zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Uvedené zákonné ustanovenie teda umožňuje, aby sa spotrebiteľ aj v individuálnom spotrebiteľskom spore domáhal určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky bez súčasne uplatneného nároku na plnenie z neprijateľného zmluvného dojednaní. Súdny dvor Európskej únie v rozhodnutí vydanom pod sp. zn. C-473/00 potvrdil, že plynutie času v žiadnom prípade nemôže byť skutočnosťou, ktorá by mala znížiť alebo znemožniť ochranu práv spotrebiteľa pred nekalými obchodnými podmienkami podľa článku 3 ods. 1 Smernice rady 93/13/EHS. Žalobcovia v postavení spotrebiteľov majú zákonné právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách aj v zmysle ust. § 3 ods. 3 zák. č. 250/2007 Z.z., z čoho taktiež naliehavý právny záujem na požadovanom určení vyplýva.

14. Žaloba o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky nie je vylúčená ani v individuálnom spotrebiteľskom spore.

15. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany hrubú nerovnováhu. Bez ohľadu na doterajšiu rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov Slovenskej republiky pri posudzovaní zmluvnej podmienky poplatkov za správu a poskytnutie úveru (spracovateľský poplatok), za právne významný sa považoval výklad Smernice 93/13/EHS podaný rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-621/17 z 03.10.2019. Z uvedeného rozhodnutia nesporne vyplýva, že článok 4 ods. 2 a článok 5 Smernice rady 93/13/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že z požiadavky, podľa ktorej musí byť zmluvná podmienka formulovaná jasne a zrozumiteľne, nevyplýva povinnosť, aby také zmluvné podmienky, o aké ide vo veci samej, ktoré neboli individuálne dohodnuté a sú obsiahnuté v zmluve o úvere uzatvorenej so spotrebiteľom, pričom presne určujú sumu poplatkov za správu a za poskytnutie úveru, ktoré znáša spotrebiteľ, spôsob ich výpočtu a dátum ich splatnosti, tiež podrobne špecifikovali všetky služby poskytované ako protihodnota dohodnutých súm. Článok 3 ods. 1 Smernice 93/13/EHS sa má vykladať v tom zmysle, že také zmluvné podmienky, o akú ide vo veci samej, ktorá sa týka poplatkov za správu zmluvy o úvere a ktorá neumožňuje jednoznačne určiť konkrétne služby poskytované ako protihodnota, v zásade nespôsobuje v rozpore s požiadavkou dobrej viery na úkor spotrebiteľa značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami strán, ktoré vyplývajú zo zmluvy. Zo záverov uvedeného rozhodnutia Súdneho dvora EÚ teda možno vyvodiť jednoznačný záver, že nedostatočná individualizácia plnení za poplatky za správu, ako aj spracovateľského poplatku v tomto prípade, ktorých výška, resp. spôsob ich výpočtu a dátum splatnosti sú v zmluve presne určené, nespôsobujú v rozpore s požiadavkou dobrej viery na úkor spotrebiteľa značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami strán, a preto súd prvej inštancie žalobu o určenie ich neprijateľnosti ako nedôvodnú zamietol.

16. Zmluva medzi stranami sporu má nepochybne charakter spotrebiteľskej zmluvy v zmysle jej definície podľa ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a súčasne má charakter zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle ust. § 1 a nasl. zák. č. 258/2001 Z.z. V súvislosti s dojednaním účastníkov zmluvného vzťahu, podľa ktorého sa zmluva uzatvára podľa § 262 Obchodného zákonníka, treba poukázať na to, že podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľskej zmluve sú s poukazom na ust. § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka neplatné. Súčasne v zmysle ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou, sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Zmluvná podmienka uvedená vo výroku rozhodnutia nebola dohodnutá individuálne, keďže žalobcovia nemohli ovplyvniť jej obsah v tejto časti. Z uvedeného je teda zrejmé, že dojednanie o voľbe Obchodného zákonníka podľa § 262 Obchodného zákonníka tvoriace súčasť záverečných ustanovení zmluvy o splátkovom úvere, je potrebné posúdiť ako neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle ust. § 53 Občianskeho zákonníka a považovať ju za neplatnú. Zmluvný vzťah sporových strán sa v tomto prípade vždy riadi ustanoveniami Občianskeho zákonníka a nemôže sa riadiť ustanoveniami Obchodného zákonníka, ako to potvrdzuje aj prijatá novela Občianskeho zákonníka zákonom č. 102/2014 Z.z., ktorá odstránila nejednotnosť v rozhodovaní súdov v tom, že jednoznačne stanovila, že na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Potom je uzavretá dohoda o voľbe Obchodného zákonníka medzi účastníkmi spotrebiteľského právneho vzťahu pre rozpor s uvedeným zákonným ustanovením neplatným zmluvným dojednaním. Nakoľko zákon č. 102/2014 Z.z. neobsahuje prechodné ustanovenia, vzťahuje sa aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom. Uvedený právny záver judikoval Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí zo dňa 21.04.2015 pod sp. zn. 3MCdo/14/2014. Za daného stavu, preto dohoda o voľbe práva bola vyhodnotená ako neprijateľná zmluvná podmienka spôsobujúca hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov zmluvy v neprospech spotrebiteľa.

17. Výrok o trovách bol odôvodnený ust. § 255 ods. 1, 2 a § 262 ods. 2 C.s.p.

18. Proti tomuto rozsudku podali v zákonom stanovenej lehote odvolania tak žalobcovia, ako aj žalovaný.

19. Žalobcovia navrhli rozsudok v jeho zamietavej časti zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Ako dôvod uviedli, že žaloba o vydanie bezdôvodného obohatenia bola zamietnutá po tom, čo prvoinštančný súd dospel k záveru, že nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia je premlčaný v subjektívnej dvojročnej premlčacej dobe, keď začiatok jej plynutia stotožnil s poukazaním poslednej splátky dňa 08.10.2010. Zároveň konajúci súd vylúčil aplikáciu 10-ročnej objektívnej premlčacej doby s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 18.10.2018 vydané vo veci 1Cdo 238/2017.

20. Pri posudzovaní začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby stoja proti sebe dve koncepcie. Koncepcia, z ktorej vychádza konajúci súd svojou podstatou nie je ničím iným ako objektivizáciou inštitútu subjektívnej premlčacej doby. Obsah pojmu subjektívny sa v nej nedá zistiť, lebo stotožňuje začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby s objektívnou a v skutočnosti vždy zužuje premlčaciu dobu len na jednu dvojročnú premlčaciu dobu. Pri tejto koncepcii nikdy nemôže plynúť objektívna premlčacia doba po uplynutí dvoch rokov od tej ktorej splátky nad istinu a inštitút objektívnej premlčacej doby, či už trojročnej alebo desaťročnej je nadbytočný. Proti tejto koncepcii stojí koncepcia, ktorá dôsledne vychádza z požiadavky § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorej je potrebné, aby sa oprávnený dozvedel, že došlo k bezdôvodnému obohateniu na jeho úkor ako subjektu právneho vzťahu a nie ako jeho objekt. Vedomosť je stav mysle, keď si človek niečo uvedomuje, pozná a chápe, čo je závislé na individuálnych schopnostiach a danostiach toho-ktorého jedinca, je to výsledok poznávacieho procesu ako myšlienkovej činnosti, nie len objektívnej existencie javu. Žalobcovia nevedeli, že platby, ktoré od nich žalovaný prijal nad výšku istiny, od nich prijíma protizákonne. Žili v omyle, že žalovaný tieto platby prijíma v súlade so zákonom a tento omyl spôsobil žalovaný porušením spotrebiteľského práva, pričom žalobcovia verili tomu, že pri poskytovaní úveru postupuje s náležitou odbornou starostlivosťou bezo zbytku podľa zákona. Až od Združenia na ochranu spotrebiteľov sa dozvedeli, že žalovaný prijímal platby v rozpore so zákonom a že im na podpis predložil formulárovú spotrebiteľskú zmluvu, ktorá v rozpore so zákonom vytvárala dojem, že na platby, na ktoré podľa zákona právo nemal, právo má. Až získaním vedomostí o týchto skutočnostiach prichádzalo do úvahy podanie žaloby a až od tohto momentu mohla začať plynúť subjektívna premlčacia doba.

21. Ak Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 1Cdo 238/2017 konštatuje, že na preukázanie úmyslu obchodníka nestačia samotné všeobecné skutočnosti o profesionálnom postavení, tak práve v intenciách záverov tohto uznesenia je samotným konaním žalovaného dokázaný priamy úmysel bezdôvodne sa na úkor žalobcov obohatiť, a to jeho konaním po uzavretí vadnej zmluvy, prijatím každej jednej splátky, ktorú zaplatili po splatení istiny. Podstata aplikácie 10-ročnej premlčacej doby spočíva v tom, že v dobe prijatia nezákonnej platby dodávateľ prijal platbu, o ktorej vedel, že ju získava na úkor spotrebiteľa ako bezdôvodné obohatenie, a to aj v prípade, ak by sa pripustilo, že v dobe uzatvorenia vadnej zmluvy ešte tento úmysel priamo nemusel mať. V každom prípade prijatím platby tvoriacej bezdôvodné obohatenie sa úmysel dodávateľa získať bezdôvodné obohatenie prejavil a naplnil jeho konaním, keď prijal a ponechal si platbu, ktorá mu bola vyplatená bez právneho dôvodu. Obchodník, profesionál vedel, že mu bola platba vyplatená v rozpore so zákonom a napriek tomu si platbu ponechal. Chcel platbu prijať a prijal ju vediac, že je to platba prevyšujúca spotrebiteľovi poskytnutú sumu a nepatrí mu z dôvodu bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, prípadne z dôvodu neplatnosti úverovej zmluvy. Objektívna 10-ročná premlčacia doba na premlčanie bezdôvodného obohacovania preto začína plynúť prijatím každej takejto bezdôvodne prijatej platby od momentu, keď ju veriteľ od spotrebiteľa prijal.

22. Konanie subjektu, ktorý dlhodobo a opakovane poskytuje spotrebiteľské úvery na základe vadných zmlúv sa nedá hodnotiť inak, ako úmyselné konanie vedúce k bezdôvodnému obohacovaniu sa tým, že nedáva svoje zmluvy do súladu so spotrebiteľským právom. Doba, počas ktorej žalovaný poskytuje úvery a ich množstvo vylučujú inú možnosť ako tú, že žalovaný sa na úkor spotrebiteľov obohacuje úmyselne a nejde o náhodné jednorázové nedbanlivostné zlyhanie. Je vylúčené, aby žalovaný ako profesionál v poskytovaní úverov nepoznal spotrebiteľské právo a prijímal platby nad spotrebiteľovi poskytnutú sumu pri neplatných úveroch alebo nad istinu úveru pri bezúročných a bezpoplatkových úveroch a pri neplatných zmluvách. Je to sám veriteľ, kto pripravuje takéto neplatné úverové zmluvy alebo bezúročné a bezpoplatkové úvery.

23. Mylná je predstava súdu prvej inštancie, ak oporu pre zamietnutie žaloby o určenie neprijateľnosti poplatkov nachádza v rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-621/17 z 03.10.2019. Oporu tohto názoru by mal len ak by sa na súdenu vec aplikovalo maďarské spotrebiteľské právo alebo iné vnútroštátne právo zhodné s maďarským, čo sa týka vnútroštátnej úpravy neprijateľných zmluvných podmienok. Je potrebné zdôrazniť, že Smernica rady 93/13/EHS v článku 3 ods. 3 ustanovila, že príloha obsahuje indikatívny nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré sa môžu považovať za nekalé a to na účely minimálnej harmonizácie. Nič preto nebráni tomu, aby národná úprava poskytla spotrebiteľom ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami vo väčšom rozsahu.

24. Vo vzťahu k poplatkom je potrebné poukázať predovšetkým na ust. § 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka, podľa ktorého za neprijateľné zmluvné podmienky sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa. Ak dodávateľ využíva spočítanie konkrétnych úkonov alebo služieb, môže na spotrebiteľa prenášať len také nákladové bremeno, ktoré bude sledovať prospech spotrebiteľa v prevažnej miere. Ak poskytovateľ úveru má riadne s odbornou starostlivosťou poskytovať úvery, teda podnikať podľa svojho licencovaného predmetu podnikania, nemôže poskytnúť úver bez jeho spracovania. Banka je povinná úver spracovať a je povinná z hľadiska predpisov upravujúcich účtovníctvo úver spravovať. Ide o činnosti, ktoré sú pre banku nevyhnutné na to, aby mohla spotrebiteľom poskytovať úvery a spotrebiteľia sú za poskytnuté úvery povinní zaplatiť úrok.

25. Ustanovenie § 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka pritom nevyžaduje na posúdenie neprijateľnosti poplatkov žiadnu špecifikáciu služieb poskytnutých ako protihodnotu poplatkov, ale len splnenie podmienky, že ide o plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa. Ustanovenie § 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka bolo prijaté zákonom č. 102/2014 Z.z. s účinnosťou od 13.6.2014 s prechodným ustanovením § 879p Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ustanovením § 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 13.6.2014.

26. Naviac, ustanovenia zmluvy o splátkovom úvere obsahujúce úpravu spracovateľského poplatku a poplatku za správu úveru ako súčasť odplaty, sú nejasné a nezrozumiteľné. Zmluva bola uzatvorená počas účinnosti zákona č. 258/2001 Z.z., a preto má obsahovať rozčlenenie splátky, ako na to správne

poukazuje súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku. Úverová zmluva rozčlenenie splátky neobsahuje, preto bez zložitých výpočtov žalobcovia nevedia zistiť, čo splátka obsahuje, keď v popisnej časti k splátke 96,18 eur od 20.12.2009 je uvedené splátka vo výške istiny, úrokov, úrokov z omeškania, poplatkov, nákladov banky spojených s úverom. Ak sú nejasné celkové náklady, sporný musí byť aj výpočet RPMN a v tomto smere chyba v zmluve údaj podľa ust. § 4 ods. 2 písm. m) zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom ku dňu podpísania zmluvy, hoci aj s hodnotou 0. Je nejasná výška odplaty.

27. Žalovaný požadoval rozsudok v jeho vyhovujúcej časti zmeniť tak, aby žaloba žalobcov bola zamietnutá. Základným procesným predpokladom žaloby podľa ust. § 137 ods. d) C.s.p. je, aby existovalo ustanovenie všeobecne záväzného predpisu, ktoré explicitne umožňuje jej podanie. Na naplnenie hypotézy ust. § 137 písm. d) C.s.p. sa vyžaduje existencia konkrétneho zákonného ustanovenia, ktoré umožňuje podanie určovacej žaloby na riešenie presne definovanej skutkovej (životnej) situácie. V slovenskom právnom priadku sa takýchto regulácií nachádza viacero a výlučne ony majú slúžiť na realizáciu cieľov sledovaných určovacími žalobami týkajúcimi sa platnosti, resp. neplatnosti právnych úkonov a iných skutočností. Vo všetkých prípadoch pritom priamo z právnych predpisov vyplýva logický dôvod, prečo je potrebné, aby súd rozhodol o atribúte platnosti, resp. neplatnosti právnej skutočnosti. Rozhodnutie súdu pôsobí ako osobitná podmienka, aby sa na právny úkon alebo inú skutočnosť hľadalo ako na neplatnú. Žalobu je navyše vo všetkých prípadoch potrebné podať v zákonom stanovenej lehote, inak zaniká právo dotknutej osoby dovolávať sa právnych účinkov resultujúcich z neplatnosti právnej skutočnosti. Žiaden z týchto ukazovateľov však nie je v prípade žalobného návrhu na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky prítomný. Ak napadnutý rozsudok neidentifikuje právnu normu, ktorá by vyhovovala kritériám hypotézy ust. § 137 písm. d) C.s.p., resp. ním uvádzané ustanovenia predmetné kritéria nespĺňajú, nemožno vyslovené závery o procesnej prípustnosti žalobného návrhu na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky považovať za právne správne.

28. Ak by sa aj hypoteticky pripustilo, že procesná prípustnosť namietaného žalobného návrhu je založená ust. § 298 ods. 1 C.s.p. a odhliadlo od toho, že súd prvej inštancie sa ani len nepokúsil vyporiadať s problematickou okolnosťou, že ust. § 137 písm. d) C.s.p. vyžaduje existenciu osobitného predpisu, čo Civilný sporový poriadok nie je, stále by platilo, že neboli prítomné a tvrdené základné skutočnosti, ktoré sú nevyhnutné pre procesný úspech v intenciách individuálneho spotrebiteľského sporu.

29. V individuálnom spotrebiteľskom spore iniciovanom žalobou, ktorá je zásadne prostriedkom slúžiacim na ochranu konkrétneho ohrozeného alebo porušeného subjektívneho práva, prichádza do úvahy vyslovenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky iba v prípade, ak jej obsah akýmkoľvek spôsobom dopadá alebo má vplyv na právo, na ochranu ktorého je taký spor vedený. Vyjadrené inak, súd môže posudzovať a následne prípadne určiť za neprijateľnú iba takú zmluvnú podmienku, ktorá je relevantná pre žalobcom konkretizované právo, ktorého ochrany sa domáha. Okrem iného ide o projekciu dlhodobou ustálenou judikatúrnou praxou Súdneho dvora EÚ, že prieskum spotrebiteľskej prijateľnosti musí vždy zohľadňovať všetky okolnosti vlastné konkrétnemu prípadu. To znamená, musí zohľadniť všetky aspekty konkrétneho individualizovaného zmluvného vzťahu medzi konkrétnymi osobami, ako i konkrétneho kontraktčného procesu, ktorý viedol k jeho vzniku. V opačnom prípade, ak ide o podmienku, ktorá nie je prepojená na konkrétne subjektívne právo spotrebiteľa, je možné iba konanie o abstraktnej kontrole (§ 301 a nasl. C.s.p.), na ktoré však musia byť splnené úplne iné zákonné podmienky. Prieskum spotrebiteľskej prijateľnosti, ako ho požadovali žalobcovia, vykazoval všetky parametre prieskumu abstraktného. Civilný sporový poriadok založil pre tento špecifický typ prieskumu výlučnú právomoc civilných súdov a zároveň vymedzil okruh na to určených, kauzálnych príslušných súdov. Iba rozsudku vydanému v takomto konaní možno následne priznať účinky predvídané ust. § 53a Občianskeho zákonníka, a to vznik povinnosti dodávateľa zdržať sa požívania judikovanej neprijateľnej zmluvnej podmienky, keďže v individuálnych spotrebiteľských sporoch môže vykazovať rozhodnutie súdu nevyhnutne iba subjektívnu záväznosť (§ 228 C.s.p.).

30. Podľa ustanovenia čl. 1 ods. 2 Smernice rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, zmluvné podmienky, ktoré odrážajú kogentné, ale aj dispozitívne ustanovenia vnútroštátnych právnych predpisov, nepodliehajú spotrebiteľskému prieskumu. Výluka z prieskumu sa zakladá na predpoklade, že vnútroštátny zákonodarca prijíma iba také právne normy, ktoré sú dostatočne vyvážené a nespočívajú na zneužití hospodárskej prevahy podnikateľov. Zmluvné

podmienky zodpovedajúce platnému právu sú preto vylúčené zo súdnej kontroly prijateľnosti. Súdom prvej inštancie posudzovaná zmluvná podmienka nie je ničím iným ako zmluvnou replikou ustanovenia § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka, podľa ktorého strany si môžu dohodnúť, že ich záväzkový vzťah, ktorý nespadá pod vzťahy uvedené v § 261, sa spravuje týmto zákonom. Zákonná úprava teda výslovne dovoľuje dohodu zmluvných strán, ktorou sa na ich zmluvný (záväzkový) vzťah založí pôsobnosť Obchodného zákonníka. Takáto dohoda nie je vylúčená ani pre oblasť spotrebiteľských právnych vzťahov. Takáto dohoda nie je ani v rozpore so záujmami ochrany spotrebiteľa, keďže prípadné konflikty občianskoprávnej a obchodnoprávnej regulácie rieši ust. § 52 ods. 2 in fine Občianskeho zákonníka favorizáciou noriem občianskoprávných. V Občianskom zákonníku absentuje akákoľvek reglementácia zmluvného typu zmluvy o úvere a keďže sektorové predpisy riešia iba určité parciálne otázky, je aj pre spotrebiteľa nevyhnutné, aby sa na ostatné aspekty úverového vzťahu neupravené ani Občianskym zákonníkom, ani sektorovými predpismi, použila všeobecná úprava Obchodného zákonníka.

31. Nedostatkým napadnutého rozsudku v časti týkajúcej sa určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky o voľbe obchodného práva je už to, že z neho nie je možné spoľahlivo zistiť akú právnu normu vlastne aplikoval, predovšetkým či išlo o generálnu klauzulu neprijateľnosti podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, alebo niektorú zo skutkových podstát v katalógu § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka. Nech by išlo o ktorúkoľvek z týchto alternatív, pre obe by bola spoločná požiadavka zistenia značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Inými slovami, súd môže vyvodiť dôsledky, ktoré zákon spája s existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky iba v prípade, ak zmluvnú podmienku podrobí testu značnej nerovnováhy a svoje zistenia náležite premietne do odôvodnenia rozhodnutia. Iba v takom prípade má sporová strana efektívnu príležitosť brániť sa proti súdom sformulovaným záverom a predniesť voči nim svoje vlastné argumenty. Súd prvej inštancie však žiaden test značnej nerovnováhy úplne zjavne nevykonal. Ak už súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu právnemu záveru, že posudzovaná zmluvná podmienka je v rozpore s ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ide predsa o dôvod neplatnosti podľa § 39 Občianskeho zákonníka a nie o dôvod neplatnosti podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka. Žalobcovia sa podanou žalobou výslovne domáhali určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky a nie určenia jej neplatnosti.

32. Vo vzťahu ku konkrétnej zmluvnej podmienke je však navyše aj vylúčené, aby výsledkom testu nerovnováhy mohlo byť zistenie, že právne postavenie spotrebiteľa by v prípade jej nedojednania bolo horšie, než je tomu v situácii, keď je obsahom uzavretej zmluvy. Zmluva o úvere je konštantne ponímaná ako tzv. absolútny obchod, na ktorý dopadá pôsobnosť Obchodného zákonníka bez ohľadu na povahu zmluvných strán. Aplikácia Obchodného zákonníka priamo na základe právnej normy nijako nevyklučuje ani neobmedzuje súčasné pôsobenie ustanovenia § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka o prednosti občianskoprávnej úpravy tam, kde dochádza k stretu kódexov. Je preto neudržateľné, aby sa dohode zmluvných strán, ktorá čo do svojich efektov je identická so zákonnou úpravou, pripisoval taký iný význam.

33. Odvolací súd v zmysle zásad ustanovení § 379, § 380 a § 381 C.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok v spojení s opravným uznesením spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že len odvolanie žalobcov smerujúce proti zamietavej časti rozsudku je opodstatnené.

34. V danom prípade, ako to vyplýva z obsahu spisu, žalobcovia dňa 16.11.2009 uzatvorili štandardnú formulárovú zmluvu o spotrebiteľskom úvere v súlade s ustanoveniami v tom čase účinného zákona č. 258/2001 Z.z. Tento právny predpis v ust. § 4 upravoval náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. S neuvedením niektorých spájal sankciu v podobe bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Žalobcovia v podanej žalobe poukázali na to, že uzatvorená zmluva neobsahuje náležitosti vyplývajúce z ust. § 4 ods. 2 písm. e) a písm. i) zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy.

35. Vo vzťahu k náležitosti vyžadovanej ust. § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, prvoinštančný súd správne poukázal, že rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vydané vo veci C-42/15, ktoré s nesplnením tejto náležitosti nespájalo bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru, sa na prejednanú vec použiť nedá.

36. Rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 9.11.2016 vo veci C-42/15 sa vzťahoval na zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, ktorého účelom

bolo prebrať do slovenského práva Smernicu 2008/48. Tento rozsudok sa teda v žiadnom prípade netýkal výkladu ustanovení zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy.

37. Otázka členenia splátok spotrebiteľského úveru bola po prvýkrát upravená v ust. § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 258/2001 Z.z., podľa ktorého zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí obsahuje najmä sumu, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov; ak je to možné, treba uviesť aj súčet týchto platieb s upozornením na možnosť účtovania kompenzácie ušlých výnosov, ak veriteľ chce túto možnosť využiť. Vyjadrením slov „sumu, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“ mal zákonodarca jednoznačne na mysli rozčlenenie jednotlivých položiek, čo vyplýva z jazykového výkladu, ako aj z logického výkladu zákona, pričom uvedené bolo potvrdené v mnohopočetnej a ustálenej judikatúre, ktorá bola potvrdená aj Najvyšším súdom Slovenskej republiky. Povinnosť rozčlenenia jednotlivých platieb je podporená tiež vetou za bodkočiarkou, kde zákonodarca uviedol dodatočnú povinnosť pre veriteľa, a to povinnosť uviesť aj súčet týchto platieb, ak je to možné. Ust. § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z.z. bolo následne novelizované zákonom č. 568/2007 Z.z. a to tak, že predmetná náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere sa presúva z písm. a) do písm. i), pričom platilo, že zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Zákonodarca, teda slovo „sumu“ nahradil slovom „výšku“ a vypustil požiadavku „uviesť aj súčet týchto platieb, ak je to možné s upozornením na možnosť účtovania kompenzácie ušlých výnosov, ak veriteľ chce túto možnosť využiť“. Uvedenou novelou zákonodarca neupustil od požiadavky členenia splátok spotrebiteľského úveru, vypustil len požiadavku na uvedenie súčtu týchto platieb.

38. So záverom, podľa ktorého zmluva o splátkovom úvere obsahuje údaj o celkovej výške úveru, teda náležitosť vyplývajúcu z ust. § 4 ods. 2 písm. e) zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, s týmto sa stotožniť nedá. V prípade úveru vo výške 6.000 eur suma 122,78 eur predstavujúca spracovateľský poplatok mala byť uhradená pri uzatvorení úverovej zmluvy z prostriedkov úveru. Je teda nepochybné, že žalovaný do spotrebiteľského úveru zahrnul i spracovateľský poplatok. Súčasťou celkovej výšky spotrebiteľského úveru nie je spracovateľský poplatok, pretože uvedený poplatok treba považovať len za náklady spotrebiteľského úveru. Už samotný zákon č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy v ust. § 2 písm. a) a písm. c) rozlišoval medzi spotrebiteľským úverom a celkovými nákladmi spotrebiteľa spojenými so spotrebiteľským úverom. Celkovými nákladmi spotrebiteľa spojenými so spotrebiteľským úverom sa rozumeli všetky náklady vrátane úroku a poplatkov, ktoré sú spojené s poskytnutím spotrebiteľského úveru. Ak žalovaný do celkovej výšky spotrebiteľského úveru zahrnul aj spracovateľský poplatok, ide o postup v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti veriteľa, ktorý mohol podstatne narušiť ekonomické správanie spotrebiteľa vo vzťahu k poskytnutiu úveru, pričom takéto konanie zákonodarca považuje za nekalú obchodnú prax a súčasne ju zakazuje. Žalobcom bol teda poskytnutý úver v skutočnosti nie vo výške 6.000 eur, ale vo výške 5.877,22 eur.

39. Ak zákon č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy v ust. § 4 ods. 2 písm. e) vyžadoval, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala celkovú výšku a menu poskytnutého spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie, je nepochybné, že celková výška úveru musela byť uvedená správne. Tiež s absenciou tejto náležitosti bola spájaná sankcia v podobe bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru.

40. Nesprávne uvedená výška spotrebiteľského úveru má nepochybne vplyv aj na ďalšiu náležitosť zmluvy o úvere, vyplývajúcu z ust. § 4 ods. 2 písm. j) zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, ktorou je ročná percentuálna miera nákladov. Ročnou percentuálnou mierou nákladov v súlade s ust. § 2 písm. d) zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, sa rozumela sadzba, ktorá sa aplikovala na výpočet podľa prílohy tohto zákona z hodnoty celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom a výšky poskytnutého spotrebiteľského úveru. Ak žalovaný pri výpočte RPMN do celkovej výšky úveru zahrnul aj spracovateľský poplatok, bez akýchkoľvek pochybností došlo k podhodnoteniu RPMN, ktorej výpočet je závislý od výšky úveru. S neuvedením ročnej percentuálnej miery nákladov, za čo je potrebné považovať aj jej neuvedenie v správnej výške, je spojená sankcia v podobe bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru v súlade s ust. § 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy.

41. Napriek vyššie uvedenému konštatovaniu nebolo možné rozsudok v časti týkajúcej sa vydania bezdôvodného obohatenia zmeniť (§ 388 C.s.p.). Žalovaný v priebehu konania vzniesol námietku premlčania, pričom vo vzťahu k nej prvoinštančný súd konštatoval, že bola vznesená dôvodne. Pokiaľ ide o subjektívnu premlčaciu dobu, podľa odôvodnenia rozhodnutia žalobcovia sa o skutkových okolnostiach bezdôvodného obohatenia dozvedeli najneskôr dňa 08.10.2010, kedy žalovanému zaplatili poslednú splátku úveru. S týmto záverom nie je možné sa stotožniť. Súd prvej inštancie totiž stotožnil začiatok behu subjektívnej premlčacej doby so začiatkom behu objektívnej premlčacej doby, čo priamo odporuje zákonnej úprave premlčania práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia.

42. Čo sa týka práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, toto podlieha premlčaniu. Pri premlčaní práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia je ustanovená kombinovaná premlčacia doba a to subjektívna (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka) a objektívna (§ 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Začiatok subjektívnej i objektívnej premlčacej doby je stanovený odlišne na sebe nezávisle a ich plynutie a skončenie je tiež vzájomne nezávislé. Subjektívna premlčacia doba môže plynúť iba v rámci objektívnej premlčacej doby, ktorú nemôže prekročiť. Subjektívna premlčacia doba je dvojročná a na začatie jej plynutia vždy treba rešpektovať subjektívnu stránku oprávneného týkajúcu sa jeho vedomosti o bezdôvodnom obohatení a vedomosti o tom, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil.

43. V súvislosti s posudzovaním behu dvojročnej subjektívnej premlčacej doby je potrebné zdôrazniť, že žalobcovia vstupovali do zmluvného vzťahu so žalovaným ako so subjektom podnikajúcim v oblasti poskytovania spotrebiteľských úverov v dobrej viere, že žalovaným predložená a vopred pripravená zmluva bude obsahovať všetky náležitosti vyžadované v tom čase účinným zákonom č. 258/2001 Z.z. V čase úhrady poslednej splátky žalobcovia ako priemerní spotrebiteľia nemohli ani len predpokladať, že žalovanému uhrádzajú aj peňažné plnenia, na ktoré mu zákonný nárok nevznikol. V reálnom živote totiž bežný spotrebiteľ má vedomosť len o tom, že uzatvoril zmluvu o úvere s veriteľom a že na účet veriteľa má splácať jednotlivé splátky podľa zmluvy.

44. Začiatok subjektívnej premlčacej doby je viazaný na skutočnú vedomosť oprávneného o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a o osobe, ktorá sa na jeho úkor obohatila.

45. Slová „keď sa oprávnený dozvie“, je potrebné vykladať v tom zmysle, že oprávnená osoba musí nadobudnúť vedomosť o skutočnostiach uvedených v ustanovení § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Nie je možné len predpokladať, že by oprávnená osoba mohla skutkové okolnosti vedieť alebo že by sa o tom mohla dozvedieť alebo mala dozvedieť, ak by vynaložila potrebnú starostlivosť.

46. V prejednávanej veci je nepochybné, že žalobcovia o uzavretí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ako aj o povinnostiach zo zmluvy vyplývajúcich mali vedomosť. Samotná vedomosť o týchto skutočnostiach sama o sebe neznamená aj skutočnú vedomosť spotrebiteľa o tom, že vzniklo bezdôvodné obohatenie. Na to, aby bezdôvodné obohatenie vzniklo, je potrebné aby sa uplatnila fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a na jej uplatnenie je zase potrebné, aby boli splnené presne špecifikované predpoklady vyplývajúce zo zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. Na to, aby sa spotrebiteľ skutočne dozvedel o bezdôvodnom obohatení, musel by skutočne vedieť, že na ním uzatvorenú zmluvu o úvere sa vzťahuje fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti vyplývajúca zo zákona. O vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného sa žalobcovia podľa vlastných vyjadrení dozvedeli od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, pričom k tomuto svojmu vyjadreniu predložili aj prehlásenie tohto združenia zo dňa 28.05.2019. V tomto prehlásení združenie informovalo žalobcov o vzniku bezdôvodného obohatenia na strane veriteľa vo výške 793,93 eur, pričom im odporučilo obrátiť sa ohľadom právnych služieb na advokáta. Následne na to, žalobcovia dňa 05.06.2019 splnomocnili svojim zastupovaním JUDr. Igora Šafranka, ktorý vo veci podal žalobu. Bližšie uvedená časová postupnosť jednotlivých krokov žalobcov súvisiaca s ich snahou získať vedomosť o vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného nasvedčuje tomu, ak z ďalšieho dokazovania nevyplývú nové skutočnosti, že žalobcovia ešte pred návštevou Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS vedomosť o vzniku bezdôvodného obohatenia nemali. Ak súd prvej inštancie nesprávne ustálil moment začiatku plynutia dvojročnej subjektívnej premlčacej doby, z odôvodnenia rozhodnutia sa nedá zistiť, ako dospel k záveru o uplynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej doby, v dôsledku čoho je rozhodnutie v tomto smere nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.

47. Správnym nie je ani tvrdenie o nemožnosti aplikácie 10-ročnej objektívnej premlčacej doby vyplývajúcej z ust. § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žalovaný ako banka má dlhodobu v predmete svojej činnosti poskytovanie úverov a teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. V čase uzatvorenia zmluvy zákon č. 258/2001 Z.z. v ust. § 4 upravoval náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. S neuvedením niektorých spája sankciu v podobe bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Ak tieto zákonom vyžadované osobitné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere dodržané neboli, žalovaný sa svojej zodpovednosti za uzatvorenie takejto zmluvy nemôže zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalobcov. Rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere. Ak žalovaný ako subjekt dlhodobu pôsobiaci na finančnom trhu, ktorého predmetom činnosti je poskytovanie úverov, v rozpore so zákonom nedodrží predpísané náležitosti zmluvy spôsobujúce, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, jeho konanie nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia plnením bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. Je skutočne veľmi ťažko uveriť, aby žalovaný ako banka nemal vedomosť o tom, čo môže spôsobiť uzatretím zmluvy bez uvedenia týchto náležitostí a pre prípad, že sa tak stane, že s tým nebol uzročený. Záver o nemožnosti aplikácie 10-ročnej premlčacej doby upravenej v ust. § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, oporu vo vykonanom dokazovaní nemá a teda je nepreskúmateľný pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov.

48. Čo sa týka subjektívnej premlčacej doby, aj judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky sa prikláňa ku skutočnej, teda nielen predpokladanej vedomosti oprávnenej osoby o všetkých skutkových okolnostiach odôvodňujúcich záver, že došlo k bezdôvodnému obohateniu na jej úkor a kto toto bezdôvodné obohatenie získal. Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení zo dňa 05.12.2018 č.k. I. ÚS 430/2018-17 bez akýchkoľvek pochybností podporil úvahy odvolacieho súdu o tom, že žalobkyňa vo veci 22Co 53/2017 Krajského súdu v Prešove, ktorého rozhodnutie bolo predmetom ústavnej sťažnosti, sa o bezdôvodnom obohatení dozvedela od Združenia na ochranu spotrebiteľa HOOS, ktoré túto skutočnosť písomne potvrdilo dňa 08.08.2016. Vo veci 22Co 53/2017 Krajský súd v Prešove uvažoval so začiatkom plynutia subjektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia od momentu konzultácie a poučenia daného žalobkyni v danej veci Združením na ochranu spotrebiteľa a takéto úvahy odvolacieho súdu považoval za ústavne konformné aj ústavný súd, nakoľko sťažnosť podaná žalovanou v tejto veci odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

49. Pokiaľ ide o desaťročnú objektívnu premlčaciu dobu na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorú možno aplikovať v prípade, ak bezdôvodné obohatenie bolo získané úmyselne, z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR vydaného vo veci 1Cdo 238/2017 dňa 18.10.2018 záver o nemožnosti aplikácie desaťročnej objektívnej premlčacej doby nevyplýva. V tomto rozhodnutí Najvyšší súd SR konštatuje, že samotné všeobecné skutočnosti o profesionálnom podnikateľskom postavení subjektov v oblasti poskytovania úverov a doterajšia súdna prax týkajúca sa ochrany spotrebiteľov v obdobných prípadoch, same o sebe nemôžu bez ďalšieho zakladať nepriamy úmysel veriteľa. Je nutné dôsledne skúmať vôľovú a vedomostnú zložku zavinenia aplikujúc analógiu podľa trestného práva hmotného pri právnom posúdení formy zavinenia, a to s dôrazom na čas konania protiprávneho úkonu, resp. získania neoprávneného majetkového prospechu. Pri bezdôvodnom obohatení je preto dôležité zistiť, kedy k obohateniu došlo z objektívneho hľadiska a v tom čase preukázať úmysel veriteľa, resp. jeho zavinenie, aby bolo možné jednoznačne posúdiť, či je potrebné aplikovať trojročnú alebo desaťročnú premlčaciu dobu. Z uvedeného teda zákonite vyplýva, že v prvom rade je potrebné správne právne posúdiť, z akého dôvodu došlo k bezdôvodnému obohateniu v zmysle ustanovenia § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Iná situácia nastáva napr. pri bezdôvodnom obohatení bez právneho dôvodu ako pri bezdôvodnom obohatení z neplatného právneho úkonu z časového hľadiska, kedy k obohateniu reálne došlo. Až po správnom určení okamihu, kedy k obohateniu došlo, je možné pristúpiť ku skúmaniu zavinenia veriteľa, pričom dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu. Žalobca musí preukázať, že v čase, kedy došlo k obohateniu, mal žalovaný úmysel získať majetkový prospech na jeho úkor. V prípade nepreukázania úmyslu žalovaného (vedomostnej aj vôľovej zložky úmyslu) musí byť aplikovaná všeobecná trojročná objektívna lehota.

50. V tomto rozhodnutí Najvyšší súd SR podotkol, že v prípade, ak veriteľ koná nekorektne a neuvedie do úverovej zmluvy všetky zákonom predpísané údaje, je toto jeho konanie zo zákona sankcionované tým, že zmluva sa stáva bezúročnou a bezpoplatkovou, čo v podstate znamená, že spotrebiteľ je

povinný zaplatiť veriteľovi len samotnú istinu úveru. Táto skutočnosť má preto za následok automatickú neplatnosť tých častí zmluvy, ktoré sa týkajú práve odplaty a úrokov za poskytnutý úver. Je preto dôležité správne posúdiť, či je zmluva platná s výnimkou častí o úrokoch a odplate, alebo má ešte také iné vady, že je ako celok neudržateľná, a preto v celosti neplatná. Uvedené má tiež dopad na posúdenie, z akého dôvodu bezdôvodné obohatenie vzniklo, čo následne determinuje tak okamih bezdôvodného obohatenia (kedy k obohateniu došlo), ako aj začiatok plynutia objektívnej premlčacej lehoty na uplatnenie nároku z bezdôvodného obohatenia.

51. Rovnako nepreskúmateľné je rozhodnutie aj vo vzťahu k zamietnutiu žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok. Čo sa týka spracovateľského poplatku a poplatku za správu úveru, z odôvodnenia rozhodnutia sa nedá zistiť, aké skutočné protiplnenie žalobcovia za tieto poplatky získali a teda či nešlo o poplatky v prevažnej miere nesledujúce záujmy žalobcov, ale žalovaného.

52. Právne bezvýznamný je poukaz na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-621/17 zo dňa 03.10.2019. Tento rozsudok sa týkal výkladu Smernice rady 93/13/EHS vo vzťahu k maďarskému právu a nie k právu platnému na území Slovenskej republiky. Navyše, v tomto rozhodnutí Súdny dvor Európskej únie v súvislosti s výkladom článku 4 ods. 2 a článku 5 Smernice rady 93/13/EHS vyslovil len to, že z požiadavky, podľa ktorej musí byť zmluvná podmienka formulovaná jasne a zrozumiteľne, nevyplýva povinnosť, aby také zmluvné podmienky, o aké ide vo veci samej, ktoré neboli individuálne dohodnuté a sú obsiahnuté v zmluve o úvere uzatvorenej so spotrebiteľmi, pričom presne určujú sumu poplatkov za správu a poplatku za poskytnutie úveru, ktoré znáša spotrebiteľ, spôsob ich výpočtu a dátum ich splatnosti, tiež podrobne špecifikovali všetky služby poskytované ako protihodnota dotknutých súm. Aj z tohto rozhodnutia vyplýva, že musí ísť o služby poskytované spotrebiteľom ako protihodnota súm obsiahnutých v zmluve o úvere. Teda musí ísť o služby sledujúce záujmy spotrebiteľa a nie dodávateľa. Explicitne je to vyjadrené v ust. § 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka, podľa ktorého za neprijateľné zmluvné podmienky sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa.

53. Ust. § 220 CSP určuje obsahové náležitosti rozsudku. Ich správnosť a úplnosť je predpokladom vykonateľnosti a preskúmateľnosti rozhodnutia. Či rozhodnutie je preskúmateľné alebo nie, sa dá zistiť len z jeho odôvodnenia.

54. V tejto súvislosti je právne významné ustanovenie § 220 ods. 2 CSP, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Obdobným spôsobom náležitosti odôvodnenia rozsudku upravovalo ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. v znení účinnom do 30.06.2016.

55. Štruktúra odôvodnenia rozsudku je v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Ak súd pri odôvodňovaní rozsudku nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje ustanovenie § 220 ods. 2 CSP dochádza nielen k tomu, že rozsudok je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Konanie a rozhodovanie všeobecných súdov sa uskutočňuje v predpísanom ústavnom a zákonnom rámci, rešpektovanie ktorého vylučuje svojvôľu v ich postupe, pričom vylúčenie svojvôle sa zabezpečuje viacerými prostriedkami, vrátane ich povinnosti svoje rozhodnutia odôvodniť. Odôvodnenie rozhodnutí dovoľuje stranám sporu posúdiť ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné predpisy a akými úvahami sa správal pri svojom rozhodovaní o veci samej.

56. Vydaním nepreskúmateľného rozhodnutia sa strane sporu odníma možnosť v odvolacom konaní riadne brániť svoje práva a oprávnené záujmy, nakoľko je problematické zaujímať stanoviská k nezrozumiteľnému alebo nedostatočne zdôvodnenému rozhodnutiu.

57. Keďže vydanie nepreskúmateľného rozhodnutia je potrebné hodnotiť ako nesprávny procesný postup súdu, ktorým bolo znemožnené žalobcom, aby uskutočnili im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom, odvolací súd podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b) C.s.p. rozsudok v jeho zamietavej časti zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 C.s.p.).

58. Po vrátení spisu bude úlohou súdu prvej inštancie nanovo posúdiť dvojročnú subjektívnu premlčaciu dobu a to od momentu, kedy sa žalobcovia dozvedeli o skutku z porušenia práva, t.j. o všetkých skutkových zložkách bezdôvodného obohatenia. Muselo ísť o skutočnú a nie predpokladanú vedomosť o skutku z porušenia práva zakladajúceho nárok na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia. Zároveň bude potrebné vytvoriť priestor pre procesnú obranu žalovaného k tvrdeniam žalobcov o čase, kedy sa o skutkových tvrdeniach bezdôvodného obohatenia dozvedeli a k predloženému prehláseniu Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS. Ďalej musí byť ustálený moment, ku ktorému došlo k zaplateniu sumy zodpovedajúcej istine, na ktorú má žalovaný nárok. Na ďalšie plnenie nad rámec uhradenej istiny žalovaný nárok nemal práve z dôvodu bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Takéto plnenie je potom podriaditeľné pod plynutie objektívnej premlčacej doby práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného. Vo vzťahu k tomuto plneniu v zmysle judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky musia potom žalobcovia preukázať úmysel žalovaného získať bezdôvodné obohatenie na ich úkor. V tejto súvislosti musí byť žalobcom daný priestor, aby vysvetlili svoje úvahy o bezdôvodnom obohatení z hľadiska toho, že bolo získané úmyselne a dať im priestor aj na návrh na dokazovanie v tomto smere. V tejto súvislosti netreba opomínať, že ide o vec týkajúcu sa účasti slabšej strany sporu v konaní v zmysle ust. § 290 a nasl. C.s.p., pričom vo veciach takejto povahy nie je súd viazaný návrhmi strán na dokazovanie a môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie veci.

59. Pokiaľ ide o vyhovujúcu časť rozsudku, vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

60. Právne bezvýznamný je poukaz žalovaného na nemožnosť aplikácie ustanovenia § 137 písm. d/ CSP. V prejednávanej veci predmetom konania je spotrebiteľský spor upravený ustanoveniami § 290 a nasl. CSP.

61. V spotrebiteľských sporoch Civilný sporový poriadok v ustanovení § 298 umožňuje súdu v rozsudku, ktorý sa týka spotrebiteľského sporu, aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou. Ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej zmluvnej podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takej zmluvnej podmienky alebo mu na základe takej zmluvnej podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou. Ak Civilný sporový poriadok v ust. § 298 umožňuje súdu v rozsudku aj bez návrhu vysloviť neprijateľnosť určitej zmluvnej podmienky a dokonca v prípade uloženia povinnosti vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie priamo ukladá povinnosť uviesť vo výroku rozsudku znenie neprijateľnej zmluvnej podmienky, je nepochybné, že žaloba o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky je prípustným prostriedkom ochrany práv spotrebiteľa.

62. Medzi stranami sporu bola dňa 16.11.2009 uzatvorená štandardná formulárová zmluva o spotrebiteľskom úvere v súlade s ustanoveniami v tom čase účinného zákona č. 258/2001 Z.z. Uvedené je dôvodom k tomu, aby súdnej kontrole boli podrobené aj zmluvné dojednania majúce charakter podmienok spôsobujúcich značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Pritom by nemali byť žiadne pochybnosti o tom, že spotrebiteľ je slabšou

zmluvnou stranou, či už z dôvodu neinformovanosti alebo vyjednávacjej pozície pri pokuse dosiahnuť zmenu už vopred naformulovanej zmluvy.

63. Smernica Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zväžiť, či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky obstoí ako celok. Súdny dvor dokonca považuje ochranu spotrebiteľa podľa čl. 6 Smernice za tak významnú, že sa má klásť principiálne na roveň vnútroštátnym pravidlám verejného poriadku, a to v záujme vyššej kvality života.

64. Rovnako Občiansky zákonník v ust. § 53 ods. 1 priamo uvádza, že spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). S akoukoľvek neprijateľnou podmienkou upravenou v spotrebiteľskej zmluve sa spája sankcia neplatnosti, čo priamo vyplýva z ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka.

65. Všeobecným právnym predpisom upravujúcim ochranu spotrebiteľa je zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. Vo vzťahu k tomuto právnemu predpisu aj Občiansky zákonník má povahu osobitného predpisu a vo svojich ustanoveniach len dopĺňa všeobecnú úpravu danú zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov o ďalšie osobitné ustanovenia zamerané na ochranu spotrebiteľov. Je to zrejme z ust. § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, pričom v poznámke k tomuto ustanoveniu je daný odkaz na ust. § 52 - § 54 Občianskeho zákonníka. Jedným z prostriedkov súdnej ochrany je i žaloba na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Ust. § 3 ods. 5 veta prvá zákona č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov priamo umožňuje spotrebiteľovi proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa domáhať sa ochrany svojho práva proti porušiteľovi na súde.

66. Možnosť určenia niektorej zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve za neprijateľnú, a teda neplatnú, priamo vyplýva aj z ust. § 53a Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc z tohto ustanovenia, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej podmienky alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadost'učinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa. Zo znenia tohto ustanovenia nepochybne vyplýva, že predmetom konania môže byť i žaloba, ktorou sa spotrebiteľ domáha len určenia neprijateľnosti konkrétnej zmluvnej podmienky.

67. S určením určitej zmluvnej podmienky za neprijateľnú je spojený významný právny následok spočívajúci v tom, že dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi, čo vyplýva z ust. § 53a Občianskeho zákonníka. Okrem uvedeného takéto určenie má význam aj pre spotrebiteľa, ktorý mal v konaní o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky úspech a to v tom, že mu vzniká možnosť uplatniť si ďalšie právo a to právo na primerané finančné zadost'učinenie v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. K uplatneniu tohto práva totiž nemôže dôjsť kedykoľvek, nakoľko vzniká po tom, čo zo strany spotrebiteľa dôjde k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinnosti na súde.

68. Civilný sporový poriadok v ust. § 137 formou demonštratívneho výpočtu uvádza druhy žalôb. Oproti doterajšej právnej úprave sú v tomto ustanovení zakotvené viaceré zmeny. Ako konštatuje predkladateľ novej právnej úpravy, žaloby na plnenie upravené v písm. a) sú najčastejším druhom civilných žalôb. Splnenie povinnosti môže vyplývať zo zákona, z právnych vzťahov, vrátane vzťahov deliktných, z medzinárodného európskeho práva, atď. Podľa predkladateľa nemalo zmysel špecifikovať v hypotéze právnej normy, z čoho povinnosť vyplýva tak, ako tomu bolo v predchádzajúcej právnej úprave. Nóvum spočívajúce v zavedení právnej normy obsiahnutej v písm. b) spočíva v rozlišovaní žalôb na splnenie povinnosti a žalôb na vyporiadanie práv typu bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, podielové spoluvlastníctvo, neoprávnená stavba atď. Úplne nová koncepcia je zakotvená v písm. c) a v písm.

d), kde sa rozlišuje klasická určovací žaloba a žaloba o určenie inej právnej skutočnosti podľa písm. d). Záujmom zákonodarcu bolo vylúčiť všetky nepotrebné a nezmyselné žaloby o určenie neplatnosti, resp. platnosti právnych úkonov a iných právnych skutočností, ktoré vyvolávajú ďalšie spory a mlieňajú sa účelu žaloby určovacej. Pokiaľ ide o naliehavý právny záujem aj tu platilo, že tento nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

69. Zákon č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov, ako aj Občiansky zákonník umožňovali spotrebiteľovi aj formou žaloby na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky domáhať sa ochrany svojich práv v súdnom konaní bez potreby preukazovania naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, nakoľko tento vyplýval z uvedených právnych predpisov.

70. Rovnako nie je možné stotožniť sa s tvrdením žalovaného, podľa ktorého zmluvná úprava o voľbe Obchodného zákonníka nie je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Podľa dojednania obsiahnutého v zmluve, vzájomné právne vzťahy sa mali v súlade s ust. § 262 Obchodného zákonníka spravovať podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka. Je teda nepochybné, že ustanoveniami Obchodného zákonníka sa mali riadiť všetky vzťahy medzi žalobcami a žalovaným bez akýchkoľvek výnimiek. Obchodný zákonník pritom úpravu neprijateľných zmluvných podmienok neobsahuje. Táto úprava v čase uzatvorenia zmluvy bola obsiahnutá v iných právnych predpisoch a to v zákone č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a v Občianskom zákonníku. Cieľom dojednania o výlučnej aplikácii ustanovení Obchodného zákonníka zo strany žalovaného bolo znemožnenie aplikácie právnych predpisov zameraných na ochranu spotrebiteľa na vzniknutý právny vzťah.

71. Okrem vyššie uvedeného, novela Občianskeho zákonníka účinná od 01.04.2015 doplnila ustanovenie § 52 ods. 2 o tretiu vetu, podľa ktorej na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Právny predpis, ktorého súčasťou je toto ustanovenie, nemá prechodné ustanovenia, čo znamená, že sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred účinnosťou tohto právneho predpisu. Tento záver priamo vyplýva nielen z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21.04.2015 vydaného vo veci 3MCdo 14/2014, ale aj z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28.05.2015 vydaného vo veci 8MCdo 13/2014.

72. Podľa ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon alebo osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa priznávajú alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

73. V ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka je obsiahnuté všeobecné pravidlo, podľa ktorého v prípade uzatvárania spotrebiteľských zmlúv treba dodržiavať právnu úpravu spotrebiteľských zmlúv. Toto pravidlo má pôsobiť aj preventívne, teda slúži na vyjadrenie toho, v akom zmysle má dodávateľ pripravovať podmienky spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sú v zákone zakotvené pre uzatváranie konkrétnych spotrebiteľských zmlúv. Týchto zákonom ustanovených podmienok sa spotrebiteľ nemôže vopred vzdať. Preto by bolo neplatné aj také dojednanie v spotrebiteľskej zmluve, v ktorej by spotrebiteľ dal súhlas na neakceptovanie zákonom ustanovenej podmienky, či obchádzanie niektorej neprijateľnej podmienky, a to by v konečnom dôsledku zhoršilo jeho zmluvné postavenie. Podmienky spotrebiteľských zmlúv upravené v zákone sú vo vzťahu k spotrebiteľovi kogentné, keďže nepripúšťajú odchýlnu úpravu, ktorou by sa zhoršilo postavenie spotrebiteľa. Dojednanie použitia ustanovení Obchodného zákonníka na právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, za situácie, ak v súlade s ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, na tieto právne vzťahy sa vždy musia prednostne použiť ustanovenia Občianskeho zákonníka, predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku. Súd prvej inštancie preto správne postupoval, ak takúto zmluvnú podmienku vyhlásil za neprijateľnú.

74. Odvolací súd preto postupom vyplývajúcim z ust. § 387 C.s.p. rozsudok v jeho vyhovujúcej časti ako vecne správny potvrdil.

75. O trovách odvolacieho konania rozhodol v súlade s ust. § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s ust. § 255 ods. 1 C.s.p. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že úspešným žalobcom v súvislosti s odvolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

76. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).